

**ANALISIS KEPERLUAN LATIHAN JURULATIH RISDA DALAM
KEMAHIRAN KEMUDAHCARAAN**

0138901

Oleh

WAN MUSTAPHA BIN WAN DAUD

Satu Disertasi yang dikemukakan kepada
Universiti Malaya sebagai memenuhi
sebahagian dari keperluan untuk Ijazah
Sarjana Falsafah

**INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH DAN PENYELIDIKAN
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR
1999**

Perpustakaan Universiti Malaya

A505619745

PENGHARGAAN

Penghargaan teristimewa kepada:

Isteri dan anak-anak dan cucuku,

Penyelia-penyeliaku dari Fakulti Pendidikan yang
banyak bersabar dengan kerenahku,

Sahabat-sahabat yang membantuku dalam penyemakan

ABSTRACT

SUPERVISORS

PROF. MADYA DR. RAJA MAZNAH RAJA HUSSAIN
PROF. MADYA DR. JOHN ARUL PHILLIPS

The purpose of this study was to identify the training components for a facilitator, to analyze the training needs of RISDA's trainers in the field of facilitation skill, and finally to design a training course to upgrade their skill so that they can perform the role of a facilitator.

The study surveyed literature in the area of facilitation skills, in particular the training components which comprise the three usual domains of learning: Affective, Psychomotor, and Cognitive or in short known as ASK (Attitude, Skill, Knowledge). Twenty-nine components comprising the three domains were identified.

Their training needs were then analyzed based on these components, thus enabling us to construct a Weighted Need Index, WNI for the group as a whole. Of the twenty-nine components, twenty-two were shortlisted to be included in training curriculum for RISDA's trainers.

Based on the shortlisted components, a course was designed encompassing the complete curriculum content with which any competent trainer can readily use to train the targeted group, that is RISDA's trainers. The curriculum was formatively evaluated using a three-man panel comprising of experienced trainers within RISDA itself.

With some modification, the same curriculum content can be used to train HRD personnel or facilitators from other organization as well.

ABSTRAK

PENYELIA

PROF. MADYA DR. RAJA MAZNAH RAJA HUSSAIN
PROF. MADYA DR. JOHN ARUL PHILLIPS

Tujuan kajian ini ialah untuk mengenal pasti komponen latihan bagi seorang pemudahcara, untuk menganalisis keperluan latihan jurulatih RISDA dalam bidang kemahiran kemudahcaraan, dan akhir sekali untuk mereka bentuk suatu kursus latihan untuk menaiktarafkan kemahiran mereka supaya mereka dapat melaksanakan peranan seorang pemudahcara.

Kajian ini bermula dengan tinjauan penulisan berkaitan dengan subjek kemahiran kemudahcaraan khususnya mengenai komponen latihan yang mencakupi tiga domain pembelajaran yang biasa ia itu afektif, psikomotor dan kognitif, atau ringkasnya *SiKeP* (Sikap, Kemahiran, Pengetahuan). Dua puluh sembilan komponen *SiKeP* telah dikenal pasti .

Keperluan latihan pemudahcara kemudian dianalisiskan berdasarkan kepada komponen-komponen ini, dengan demikian membolehkan kita membina suatu Indeks Keperluan Pemberat, IKP bagi keseluruhan kumpulan. Daripada dua puluh sembilan komponen, dua puluh dua telah disenaraipendik untuk dimasukkan sebagai kurikulum latihan bagi jurulatih RISDA.

Berdasarkan kepada komponen yang disaringkan ini, satu kursus telah direka bentuk yang mengandungi kurikulum latihan yang lengkap dengan mana seorang jurulatih berkebolehan dengan senang boleh menggunakannya untuk melatih kumpulan sasaran, ia itu jurulatih RISDA. Kurikulum telah dinailai secara formatif mengguna panel yang terdiri dari tiga orang jurulatih RISDA sendiri yang berpengalaman.

Dengan beberapa pindaan, kurikulum latihan ini boleh diguna untuk melatih pegawai PSM atau pemudahcara dari organisasi lain juga.

KANDUNGAN

Muka surat

PENGHARGAAN	ii
ABSTRACT	iii
ABSTRAK	iv
KANDUNGAN	v
SENARAI JADUAL	viii
SENARAI RAJAH	ix
SENARAI LAMPIRAN	x

BAB I

Pendahuluan	1
Latarbelakang Kajian	3
Teknik-Teknik Pembelajaran <i>Experiential</i>	7
Ciri-Ciri Pembelajaran <i>Experiential</i>	10
Kelebihan Kaedah <i>Experiential</i> Berbanding Dengan Pendekatan Secara Didaktik	11
Tujuan Kajian	13
Penyataan Masalah	16
Definisi Istilah Yang Digunakan	17
Kepentingan Kajian	18
Batasan Kajian	21

BAB II

Siapa Pemudahcara ?	23
Kaedah <i>Experiential</i>	26
Penggunaan Pemudahcara Pembelajaran	28
Teori Pembelajaran	29
Pengaruh Skinner Dalam Model Pembelajaran <i>Experiential</i>	30
Pelopor Pembelajaran <i>Experiential</i>	33
Empat Gaya Pembelajaran Orang Dewasa	35
Sipengalaman Konkrit	37
Sipemerhati Reflektif	37
Ahli Konseptual Abstrak	38
Sipencuba Aktif	39
Kitaran Pembelajaran <i>Experiential</i>	40
Model Pfeiffer & Jones(1979)	40
Model Denninson & Kirk (1984)	42
Model Johnson & Johnson(1982)	44
Hubungan Gaya Latihan Jurulatih Dan Gaya Pembelajaran Peserta	45

Kepentingan Pemudahcara Dalam Pembelajaran <i>Experiential</i>	47
Ciri Seorang Pemudahcara : Sikap, Kemahiran Dan Pengetahuan, <i>Sikep</i> .	48
Rumusan	64

BAB III

Pengenalan	65
Menggubal Komponen Latihan	65
Tahap Dalam Penggubalan Komponen	66
Analisis Tugasan	67
Kenalpasti Komponen	68
Fahami Maksud Setiap Komponen	69
Kategorikan Komponen Kepada Domainnya	70
Memfrasa Komponen Untuk Mencerminkan Domainnya	70
Tukar Komponen Menjadi Instrumen	72
Pilih Skala	72
Uji Secara Pilot	72
Ubahsuai Jika Perlu	73
Guna Instrumen Untuk Menganalisis Keperluan Latihan	73
Menganalisis Keperluan Latihan	73
Tahap Dalam Penganalisan Keperluan Latihan	73
Kumpul Data	74
Kira Keperluan Latihan	75
Kira Indeks Keperluan Pemberat, IKP	77
Uji Kekelompokan Keperluan Latihan Di Kalangan Responden Bagi Setiap Komponen	78
Pilih Komponen Untuk Dijadikan Kurikulum	78
Persampelan	79
Reliabiliti Dan Kesahan	81
Kaedah Alternatif Pengiraan IKP	83
Mereka Bentuk Program Latihan	85
Tahap Dalam Mereka Bentuk Program Latihan	85
Selidiki Komponen	86
Senaraikan Kandungan Kursus	86
Nilai Kandungan Secara Formatif	86
Tetapkan Objektif Pengajaran Bagi Setiap Sesi	86
Pilih Pedagogi	88
Sediakan Kerangka Program Latihan	88

BAB IV

Pengenalan	90
Komponen Latihan Untuk Pemudahcara	91
Komponen Yang Dipilih	91
Huraian Maksud Komponen Yang Dipilih	95

Pengkelasan Komponen	108
Analisis Keperluan Latihan	110
Indeks Keperluan Pemberat (IKP)	110
Statistik Deskriptif	112
Statistik Inferensi	112
Reka Bentuk Program Latihan	115
Pemilihan Tajuk Dalam Kurikulum	115
Pembentukan Kurikulum	117
Penemuan Sampingan	125
Pengaruh 'Kepentingan Tajuk' Dan 'Keperluan Latihan Tambahan'.	125
Keperluan Latihan Dalam Domain Afektif	127
Kekesanan Terhadap Metode Yang Digunakan Dalam Latihan.	128
Persepsi Responden Terhadap Kekesanan Metode	129
BAB V	
Pendahuluan	130
Perbincangan	131
Alasan mengapa kaedah ini digunakan	131
Imbasan dan pengajaran	134
Perbandingan dengan kajian kompetensi oleh ASTD	135
Perbandingan Dengan Kursus Dalaman Untuk Jurulatih RISDA	138
Perakuan: Model Penganalisan Keperluan Latihan Dan Merekabentuk Program Latihan	138
Isu	140
Implikasi Dan Perakuan	140
Cadangan Kajian Lanjutan	142
Penutup	143
BIBLIOGRAFI	145
LAMPIRAN	151

SENARAI JADUAL

Bilangan	Tajuk Jadual	Muka surat
Jadual 2.1	UNSUR SEORANG PEMUDAHCARA	25
Jadual 2.2	GAYA PEMBELAJARAN DAN GAYA LATIHAN JURULATIH	47
Jadual 2.3	KOMPONEN LATIHAN BAGI SEORANG PEMUDAHCARA	49
Jadual 3.1	PERKATAAN DIGUNA UNTUK MENCERMINKAN DOMAIN PEMBELAJARAN	71
Jadual 3.2	PENUKARAN DARI KEPENTINGAN DAN KEPERLUAN LATIHAN TAMBAHAN KEPADA KEPERLUAN LATIHAN	76
Jadual 3.3	JARAK MASA PENGISIAN INSTRUMEN KEDUA DAN BILANGAN RESPONDEN	82
Jadual 4.1	PENGKELASAN KOMPONEN KEPADA SUBJEK	109
Jadual 4.2	SENARAI INDEKS KEPERLUAN PEMBERAT (IKP)	111
Jadual 4.3	STATISTIK DESKRIPTIF	112
Jadual 4.4	UJIAN KEKELOMPOKAN KOMPONEN MENGGUNA TEKNIK KALMOGOROV SMIRNOV	114
Jadual 4.5	RESPONS YANG DIBERIKAN OLEH PEMUDAHCARA PEMBELAJARAN <i>EXPERIENTIAL</i>	128
Jadual 4.6	PERSEPSI RESPONDEN TERHADAP METODE YANG DIGUNAKAN	129

SENARAI RAJAH

Bilangan	Tajuk Rajah	Muka surat
Rajah 1.1	KAITAN ANTARA PENGLIBATAN PELATIH DAN LOKUS MAKSUD	5
Rajah 2.1	MODEL PROSES PEMBELAJARAN	31
Rajah 2.2	KITARAN PEMBELAJARAN KOLB (1976)	35
Rajah 2.3	KITARAN PEMBELAJARAN <i>EXPERIENTIAL</i> PFEIFFER & JONES (1979)	40
Rajah 2.4	KITARAN PEMBELAJARAN DENNISON DAN KIRK (1984)	42
Rajah 2.5:	KITARAN PEMBELAJARAN <i>EXPERIENTIAL</i> JOHNSON & JOHNSON (1982)	45
Rajah 3.1	TAHAP DALAM PENGUBALAN KOMPONEN	66
Rajah 3.2	TAHAP DALAM PENGANALISISAN KEPERLUAN LATIHAN	75
Rajah 3.3	TAHAP DALAM MEREKA BENTUK PROGRAM LATIHAN	87

SENARAI LAMPIRAN

Lampiran	Tajuk lampiran	Muka surat
Lampiran 2.1:	RINGKASAN SUMBANGAN PROFESIONAL PSM KEPADA KOMPONEN LATIHAN	151
Lampiran 3.1:	INSTRUMEN SOALSELIDIK, BORANG 'A'	153
Lampiran 3.2:	CONTOH PENGIRAAN KEPERLUAN LATIHAN BAGI SEORANG RESPONDEN	157
Lampiran 3.3:	PENGIRAAN INDEKS KEPERLUAN LATIHAN PEMBERAT, IKP	159
Lampiran 3.4:	UJIAN KEKELOMPOKAN KOMPONEN MENGGUNA TEKNIK KALMOGOROV SMIRNOVV	160
Lampiran 3.5:	UJIAN RELIABILITI	161
Lampiran 3.6:	GRID KONSEPTUAL GAYA PEMBELAJARAN DAN TEKNIK PEDAGOGI	162
Lampiran 3.7:	KANDUNGAN KURIKULUM DAN CONTOH MODUL LATIHAN	163
Lampiran 4.1:	INSTRUMEN SOALSELIDIK, BORANG B'	176
Lampiran 4.2:	PENGARUH 'KEBERKAITAN TAJUK' DAN 'KEPERLUAN LATIHAN TAMBAHAN' KEATAS IKP	179